

נפתלי הרץ ופרומה טור־סיני במטעי הארזים בשעת פריחת העצים, אביב 1963

עמק הארזים שמצפון לירושלים הוא אזור פורה שהיה מיושב במהלך תקופות היסטוריות ארוכות. בין השאר שכנו בו החווה הצלבנית חירבת אל־וזה, הכפרים הערביים ליפתא וקולוניה והמושבה היהודית מוצא. המעינות שבקעו בעמק ובשוליו אפשרו פעילות חקלאית מגוונת בכל ימות השנה ועודפי התוצרת נמכרו בשוקי ירושלים. לאחר מלחמת העצמאות הפך העמק לאזור ספר בלתי מעובד בגבולה הצפוני של ירושלים. זאב טור־סיני (בנו של פרופ' נפתלי הרץ טור־סיני טורטשינר - מייסד האקדמיה ללשון העברית) הקים בעמק, בשנת 1953, חוות מטעים בסיוע משפחתו המורחבת והמוסדות המיישבים. בחוות המטעים גידלו עצי פרי נשירים וערכו ניסיונות חקלאיים. בשיאה כיסתה החווה את כל העמקים שמצפון לירושלים. את מימיה קיבלה ממי שופכין שטוהרו באזור הר חוצבים - באחד ממתקני הטיהור הראשונים שפעלו בארץ. החווה גוועה לאטה בשנות ה־70 וה־80 של המאה הקודמת (מלבד חלקה קטנה, שבה ממשיכה משפחת טור־סיני עד היום לעסוק בחלקאות אורגנית, בתיירות ועוד). בעשור האחרון עמק הארזים עובר פיתוח ומשולב בפארק ירושלים המקיף את הבירה.

אוסף משפחת טור סיני, באדיבות ארכיון התמונות של יד יצחק בן־צבי

ארכיון התמונות של יד יצחק בן־צבי עוסק בהצלה ובתייעוד של אוספים המצויים ברשות אנשים פרטיים ומוסדות ציבור ברחבי הארץ. הוא מתמקד בתולדות ארץ ישראל וירושלים וקהילות ישראל במזרח ybpic@ybz.org.il

